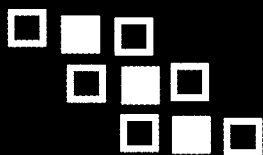
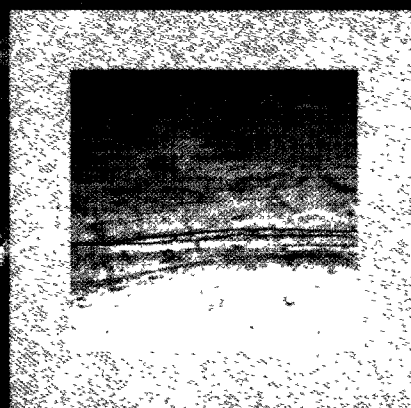

archeologisch onderzoeks- en adviesbureau

de steekproef

Zuidlaren, De Enk
Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek

2003-10/7

*Zuidlaren, De Enk:
Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek*

Een onderzoek in opdracht van
gemeente Tynaarlo, via Bügel Hajema
Adviseurs

oktober 2003
rapportnummer 2003-10/7
tekst door dr. Johan Jelsma en
drs. Caroline Tulp

De Steekproef, Archeologisch
Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3
9801 TG Zuidhorn
telefoon 050 - 5779784
fax 050 - 5779786
internet www.desteckproef.nl
e-mail info@desteckproef.nl

Inleiding

Locatie

Het plangebied De Enk bevindt zich tussen Zuidlaren en Westlaren, in de gemeente Tynaarlo (zie Figuur 1). Het onderzochte terrein is deels bestraat en bebouwd en maakt deel uit van de psychiatrische inrichting Dennenoord. De totale omvang is ongeveer 1,5 hectare en de RD-centrumcoördinaten zijn 240,875/567,525.

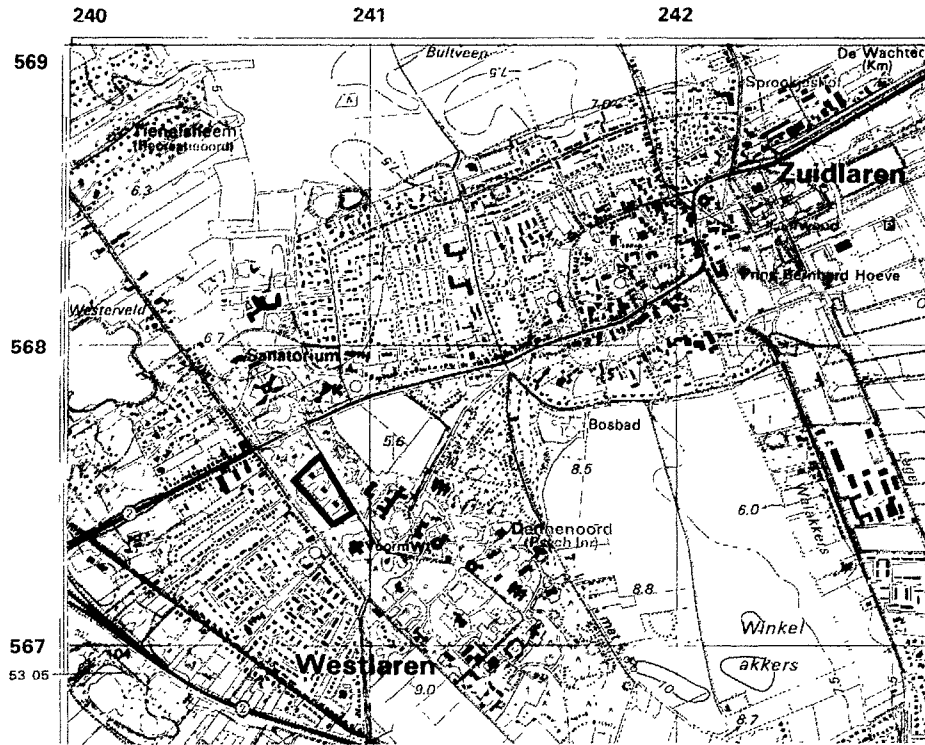
Bebouwde gebieden zoals De Enk zijn niet gekarteerd voor de bodemkaart. De bodem ten oosten van het plangebied bestaat uit een vlak- en duinvaaggrond (classificatie bodemkaart Zn21/Zd21 met grondwatertrap VI/VII: gemiddelde hoogste grondwaterstand respectievelijk tussen de 40 en 80 cm en meer dan 80 cm, gemiddelde laagste grondwaterstand respectievelijk meer dan 120 cm en meer dan 160 cm beneden het maaiveld). Ten noorden en zuiden van het plangebied bestaat de bodem uit een veldpodzol (classificatie bodemkaart Hn21 met grondwatertrap VI). Westelijk van De Enk komt ook een veldpodzol voor met keileem beginnend tussen de 40 en 120 cm onder het maaiveld (classificatie bodemkaart Hn23x met grondwatertrap V: gemiddelde hoogste grondwaterstand minder dan 40 cm en gemiddelde laagste grondwaterstand meer dan 120 cm beneden het maaiveld). Het plangebied ligt ongeveer 5,6 meter boven het NAP.

Uit het gebied zelf zijn geen vondstmeldingen in het Centraal Archeologisch Archief (CAA) of in het Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) aanwezig. Ten zuidoosten van het plangebied, op het terrein van Dennenoord, is een stenen hamerbijl gevonden uit het Neolithicum (nieuwe steentijd; ARCHIS-nummer 239002).

Aanleiding en doel

Dit onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van de gemeente Tynaarlo, via Bügel Hajema Adviseurs, vertegenwoordigd door dhr. P. Gorissen. De aanleiding is het plan tot vervangende nieuwbouw op deze locatie. De Indicatieve Kaart voor Archeologische Waarden (IKAW) is gebaseerd op de bodemkaart en geeft daarom voor dit plangebied geen verwachting. Voor het omliggende terrein geeft de IKAW echter een middelhoge tot hoge trefkans op archeologische sporen.

Het doel van het onderzoek is het in kaart brengen en het bepalen van de kwaliteit van eventuele archeologische sporen in dit gebied.

Figuur 1. Zuidlaren, De Enk, overzichtskaart 1 : 25000. De begrenzing van de onderzoekslocatie is in zwart aangegeven. [Naar: Topografische Dienst. 1992. *Grote Provincie Atlas 1:25000 Drenthe*. Groningen, Wolters-Noordhoff]

Methoden en technieken

Het meetsysteem

De boringen zijn ingemeten ten opzichte van de aanwezige bebouwing, namelijk de gebouwen Specht, Eekhoorn en Fazant. Voor de precieze locaties van de boringen wordt verwezen naar Figuur 2.

Werkwijze

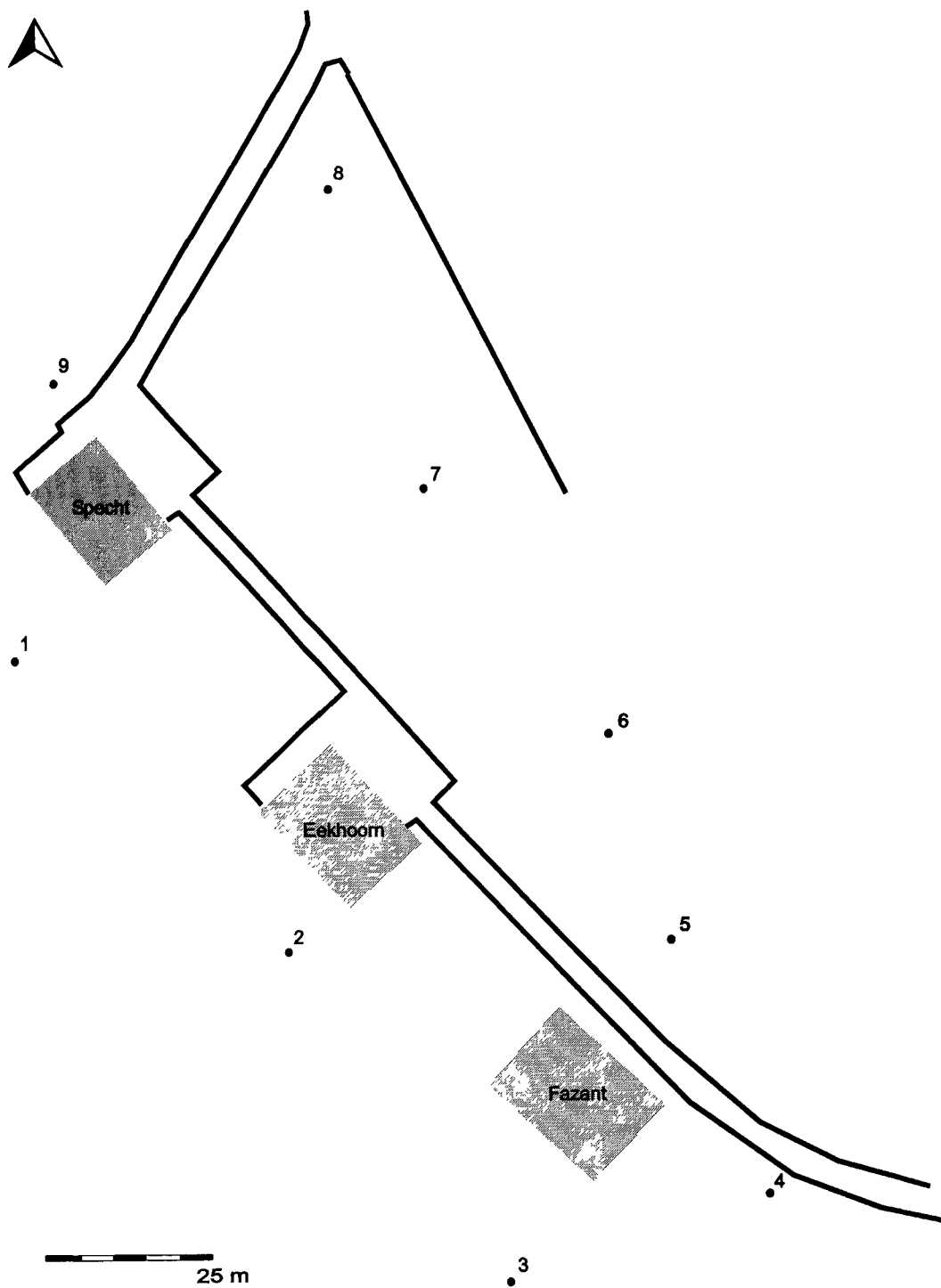
In het plangebied zijn in totaal 9 grondboringen uitgevoerd met een 8 cm edelmanboor; hiermee is de kwaliteit van de bodem bepaald. De opgeboorde grond werd op een 4 mm zeef onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren, zoals houtskool, aardewerk, bewerkt of verbrand vuursteen of verbrand bot.

Resultaten

Het veldwerk werd uitgevoerd op 7 oktober 2003. De resultaten per boring zijn weergegeven in de Appendix.

Een A-horizont (grijze uitspoelingslaag) is in het plangebied niet aangetroffen. Er zijn restanten van een B-horizont (bruine inspoelingslaag) waargenomen in boringen 4, 6, 7 en 8. Deze laag is echter verstoord. Onder de verstoorde lagen bevindt zich de C-horizont (gele zand), die in boringen 2 en 8 ook nog verstoord is. Keileem zit op boorlocatie 2 op een diepte van 75 cm onder het maaiveld.

In de boringen noch aan het oppervlak van het terrein zijn archeologische indicatoren aangetroffen.

Figuur 2. Zuidlaren, De Enk: situatietekening met de boorlocaties. De genummerde punten geven de uitgevoerde boringen weer.

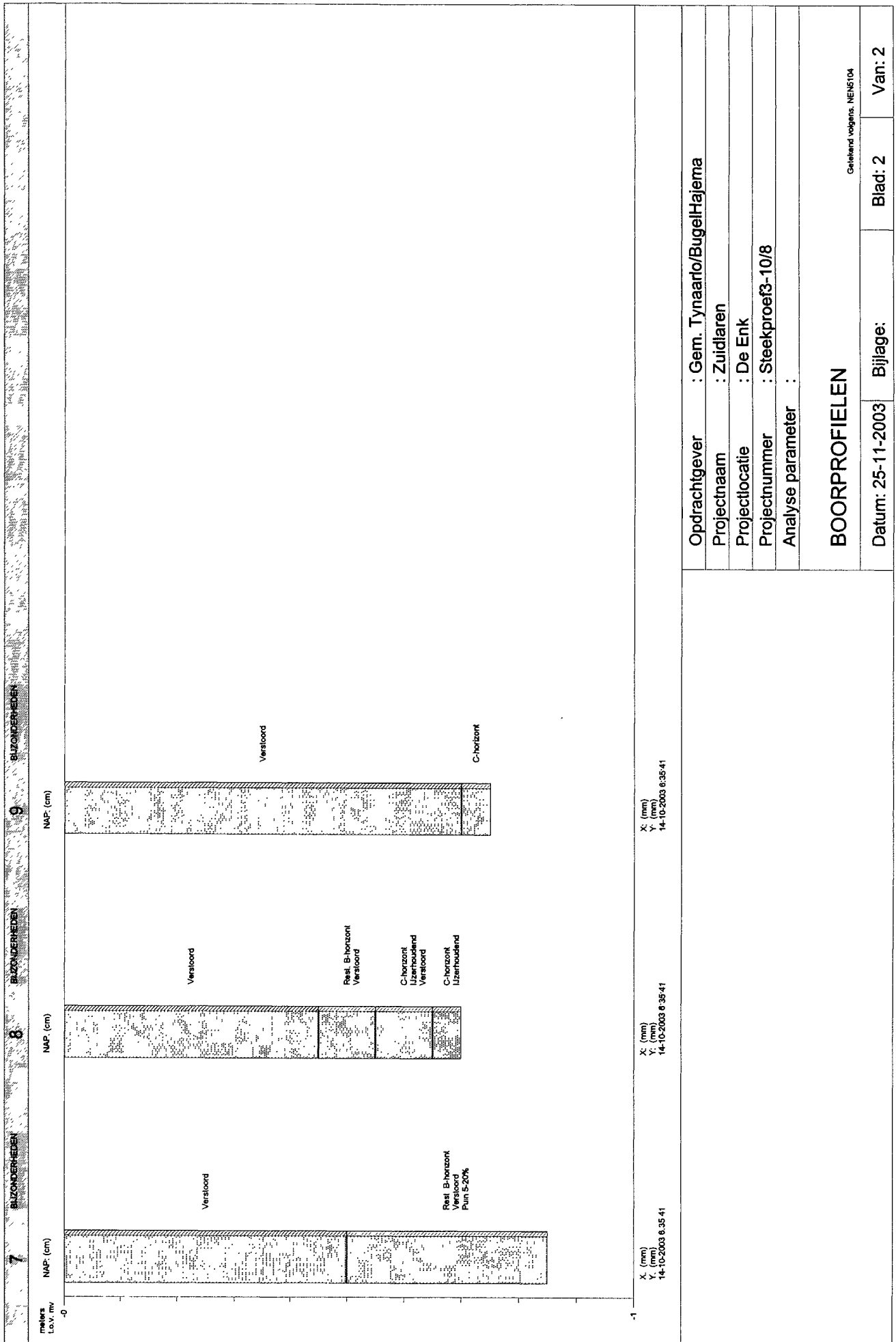
Conclusies en advies

De boringen binnen plangebied De Enk laten een verstoord bodemprofiel zien. Een onverstoorde B-horizont is nergens aangetroffen. Zelfs boring 4, in een bebost terrein uitgevoerd, is verstoord tot de C-horizont. In de boringen zijn geen archeologische vondsten gedaan.

Er is slechts een geringe kans dat er zich binnen het plangebied Zuidlaren De Enk nog onverstoorde archeologische sporen bevinden: het bodemprofiel is sterk aangetast en er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Op basis van de huidige stand van kennis zijn beschermende c.q. beperkende maatregelen hier niet wetenschappelijk verdedigbaar. Archeologisch vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

Appendix

Zuidlaren, De Enk: boorprofielen en bodembeschrijving volgens NEN5104.

X: (mm)
 Y: (mm)
 14-10-2003 8:35:41

X: (mm)
 Y: (mm)
 14-10-2003 8:35:41

X: (mm)
 Y: (mm)
 14-10-2003 8:35:41

Opdrachtgever	: Gem. Tynaarlo/BugelHajema
Projectnaam	: Zuidlaaren
Projectlocatie	: De Enk
Projectnummer	: Steekproef3-10/8
Analyse parameter	:
BOORPROFIELEN	
Datum: 25-11-2003	Bijlage:
Blad: 2	Van: 2
Geleend volgens: NEN5104	

TABEL OVERZICHT VELDWAARNEMINGEN

Opdrachtgever : Gem. Tynaarlo/BugelHajema
Projectnaam : Zuidlaren
Projectnummer : Steekproef3-10/8
Projectlocatie : De Enk

Meetpunt	Traject (cm-mv)	Grondsoort	Kleur	Bijzonderheden(mate) Geur(sterkte)
1 Boring	0 - 25	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Verstoord C-horizont IJzerhoudend Steentjes
	25 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y5/4 bruin	
2 Boring	0 - 45	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Verstoord C-horizont Verstoord C-horizont Keileem
	45 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y5/4 bruin	
	70 - 75 75 - 80	ZAND matig fijn , zwak siltig, LEEM, sterk zandig	2.5Y5/4 bruin 5Y6/2 groen	
3 Boring	0 - 40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Verstoord IJzerhoudend C-horizont Stenen C-horizont
	40 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR5/8 bruin	
	70 - 75	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR5/8 bruin	
4 Boring	0 - 45	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/3 zwart	Verstoord Verstoord Rest. B-horizont C-horizont
	45 - 65	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/4 dbruin	
	65 - 85	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y5/4 bruin	
5 Boring	0 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/3 zwart	Verstoord Verstoord C-horizont
	50 - 90	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/3 dbruin	
	90 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/4 lbruin	
6 Boring	0 - 35	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Verstoord Rest. B-horizont Verstoord C-horizont IJzerhoudend
	35 - 60	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/4 dbruin	
	60 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/3 lbruin	
7 Boring	0 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Verstoord Puin 5-20% Verstoord Rest. B-horizont
	50 - 85	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/4 dbruin	
8 Boring	0 - 45	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/3 zwart	Verstoord Verstoord Rest. B-horizont C-horizont IJzerhoudend Verstoord C-horizont IJzerhoudend
	45 - 55	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/4 dbruin	
	55 - 65	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y5/4 bruin	
	65 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y5/4 bruin	
9 Boring	0 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/2 zwart	Verstoord C-horizont
	70 - 75	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y5/4 bruin	